Söğüt

Türk Edebiyatı Dergisidir

YIL 3 – SAYI 13
OCAK - ŞUBAT 2022

(İki ayda bir yayımlanır)

KURUCUSU
NEVZAT KÖSOĞLU

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş. ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
Ertuğrul Alpay

BASKI
Pelikan Basım Matbaa ve Ambalaj Sanayi Tic Ltd Şti
Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. Odin İşmerkezi No28/1
Zeytinburnu /İstanbul
Sertifika Numarası: 40619

YILLIK ABONELİK BEDELLERİ
6 sayı abone bedeli **225 ₺**

ISSN
2687-6523

ABONELİK
www.sogutdergisi.com/abonelik

Abonelik bağlantısına gitmek için kare kodu telefonunuza okutabilirsiniz.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Sinan Terzi

YAYIN KURULU
Asuman Demir
Feyza Ay
Merve Sevde Selvi
M. Tuğrul Çolak

DANIŞMA KURULU
Asuman Güzelce
Ayşegül Büşra Paksoy
Bahtiyar Aslan
Cengizhan Orakçı
Göktürk Ömer Çakır
Oğuzhan Murat Öztürk
Senail Özkan
Şerif Aydemir

İLETİŞİM
sogut@otuken.com.tr

GRAFİK TASARIM
GNG Tanıtım

Söğüt'te neşredilen nesir ve şiirlerin tüm yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Matbu veya dijital başka mecralarda kullanımları, yayınevinin iznine tabidir.

Sevgili *Söğüt* ailesi, yazılarınızı Times New Roman fontunda, 12 punto, 1.15 satır aralığında iki yana yaslı bir şekilde gönderebilirsiniz. Referans vereceğiniz metinler için Chicago dipnot ve kaynakça sistemini kullanmanızı rica ederiz.

SÖĞÜT'TEN

SİNAN TERZİ

Söğüt 3. yılın ilk sayısıyla huzurlarınızda. Büyüyor, serpiliyor, boy atıyor sürgünümüz. Nereden geldiğini unutmadan, nereye varmak istediğini bilerek devam ediyor yolculuğumuz. Zorlukların farkındayız. Yayıncılığın karşı karşıya kaldığı sıkıntılarla biz de yüzleşiyoruz. İnancımıza, mefkûremize, okurlarımıza güveniyor, beslendiğimiz köklere sadakatle bütün zor koşullar içerisinde dahi Türk edebiyatı namına istikbale dair söyleyecek sözlerimiz olduğuna inanıyoruz. Birbirinden kıymetli yazarlarımızla, yeni yayın kurulumuzla her sayıyı ayrı bir heyecanla hazırlayıp huzurlarınıza çıkıyoruz. Vefalı okurumuzun *Söğüt*'e sahip çıktığını iki senedir nasıl gördüysek bundan sonrası için de en ufak bir şüphemiz yok. Dergimize ulaşmak için en emin yolun künyemizde yer alan adres üzerinden abonelik olduğunu bir kere daha hatırlatmış olalım bu vesile ile.

Türk edebiyatı yakın zamanda kıymetli bir üstadını kaybetti. Sezai Karakoç'u. Pek çok dergi özel sayılar ve dosyalarla adeta ardından anlamlı bir yürüyüşle Sezai Bey'i yâd etti. Edebiyat cephesinde uzun zamandır görülmeyen bir birlik beraberlik tablosuydu bu. Biz de isminin yanında çok mütevazı de olsa kendisini tanıyan, bilen, çevresinde bulunmuş, fikir ve şiirlerinden istifade etmiş pek çok isimle bir Sezai Karakoç dosyası hazırladık bu sayımızda. Katkıda bulunan tüm kalem erbabına şükranlarımızı sunuyoruz.

Sezai Bey Diriliş Muştusu kitabında şöyle der;

"Bütün zulümler, haksızlıklar, eksiklikler, bu dünyayı bu dünyadan ibaret bilmekten kaynaklanıyor. Öteye ruhların kapalı oluşundan. Kalplerin mühürlü oluşundan. Vakti hep "öğle" sanışımızdan. "İkindinin" sırrından habersiz oluşumuzdan. Akşamı, güneş batmadan düşünmeyişimizden, geceyi, gece gelmeden hatırlamayışımızdan."

Biz onu sadece dünyaya dair tespitleri değil duruşuyla da tanırız. Geride kalanlar için kaybının ne demek olduğunu zaman gösterecek. Şahsiyetli, erdemli, dik duruşunu unutmayacağız. Yok sayanların varlığını ikrar ettiği günleri gördüğümüz gibi, ömrü vefa edenler onu unutanların unutulduğu, ancak Sezai Karakoç'un eserleriyle yaşamaya devam ettiği demleri de göreceklerdir elbet. Yine kendisinin Sur'da dediği gibi;

"Aktüel olanla ebedi olanın kavgası. Dünya hayatı oldukça sürecek bu kavga."

Biz o kavgada hep taraf olacak, kim ne söylerse söylesin;

"Bu dünyada olup bitenlerin
Olup bitmemiş olması için
Ne yapıyorsun?"

Sorusunu sormaya devam edeceğiz.

Aziz ruhu şad, mekanı cennet olsun.

DOSYA: SEZAİ KARAKOÇ

ANA-OĞUL **SEZAİ KARAKOÇ** / 08

SEZAİ KARAKOÇ'UN ŞİİR DÜNYASI VE EMANETİ **ÖZLEM FEDAİ** / 09

SEZAİ KARAKOÇ POETİKASI **PROF. DR. NURULLAH ÇETİN** / 17

SEZAİ KARAKOÇ'A GÖRE ŞİİR VE ŞAİR **MÜNİRE KEVSER BAŞ** / 25

SEZAİ KARAKOÇ'UN "KAR" ŞİİRİNE YAPISÖKÜM GİRİŞİMİ: O SÖZCÜK YANLIŞ YERDE "GİBİ" GELDİYSE **SERVET SENA ÇELİK** / 31

GÜL AĞACININ ZAMANA DÜŞEN GÖLGESİ: SEZAİ KARAKOÇ **ERHAN PAŞAZÂDE** / 39

BİR GÜLÜ YETİŞTİRMEK İÇİN **MUSTAFA KİRENCİ** / 46

SEZAİ BEY DEYİNCE **CENGİZHAN ORAKÇI** / 49

SEZAİ KARAKOÇ: ANLAŞILMAK İSTENMEDİĞİ İÇİN ÇOK ANILAN **CELAL FEDAİ** / 51

MONA ROZA YAZI **MEHMET S. FİDANCI** / 54

SEZAİ KARAKOÇ NEREYE ADIM ATSA YEŞERİYOR **A. ALİ URAL** / 56

BAHÇEVAN GÜL DERERKEN, GÜL KOKUSUNA DÖNÜŞTÜ **İLHAMİ ATMACA** / 58

ŞİİR ÖNCEDEN YAZILANA SAYGIDIR **MERYEM KILIÇ** / 60

SEZAİ KARAKOÇ'UN ARDINDAN **HAYATİ TEK** / 62

ŞAİR ÖMER ERDEM'LE SEZAİ KARAKOÇ RÖPORTAJI **CENGİZHAN ORAKÇI** / 68

TEMA: POPÜLER BİR META OLARAK ŞİİR

ŞİİR FESTİVALDE NE ARAR? **CENGİZHAN ORAKÇI** / 74

ŞİİRİN MÜZİKLE İMTİHANI **M. TUĞRUL ÇOLAK** / 78

KAPİTALİZME KARŞI ŞİİR **M. SADİ KARADEMİR** / 82

VİTRİNLER VE VİTRİNDEKİLER **MUHAMMET DURMUŞ** / 85

DENEME

M. KAYAHAN ÖZGÜL İLE "BİNDİK BİR ALÂMETE..." **PROF. DR. ALİYE USLU ÜSTTEN** / 95

KÜLKEDİSİ SICAĞI MI SEVERDİ? **PROF. DR. MUSTAFA SARI** / 107

ESENDAL'DAN BERCESTE SÖZLER **AHMET DURAN ARSLAN** / 124

MEKÂN VAR MEKÂN İÇİNDE **TEKİN ŞENER** / 148

BADEM KİTABI ÜZERİNE **ZAFER SARAÇ** / 172

RÖPORTAJ

RECEP YILMAZ İLE ANLATİBİLİMDEN ÇERÇİCİ'YE **BÜŞRA KARAÇENGEL** / 111

HİKÂYE

TAŞ
FEYZA AY / 88

OLASI HİKÂYELER BÜTÜNÜ
SERAP KILINÇOĞLU / 101

BENİ BURADA BEKLE HEMEN GELMEYECEĞİM
AYŞE YAZICI YAVUZ / 119

KARA TOPRAK
ÇAĞLAR ÇETOK / 130

SANMAK NE AĞIR KELİME
AYŞE ÜNÜVAR / 142

DELİ
İSMAİL KILINÇ / 160

MUM KUTUSU
ÖZAY ERDEM / 166

YAKA ÇİÇEĞİ
AYŞEGÜL ATILGAN / 176

SHİRİNAM
NİSA ESER / 182

OĞLUM - BABAM
ALİ KÜÇÜK / 187

BİLMECE BİLDİRMECE
SİNAN TERZİ / 191

SÖYLEŞİ

EMİN GÜRDAMUR İLE SÖĞÜT SÖYLEŞİSİ: ÂŞIK ŞEYTANIN GÖLGESİNDE HİKÂYE
FEYZA AY / 134

ŞAİR ZEYNEP ARKAN İLE SÖYLEŞİ
M. TUĞRUL ÇOLAK / 154

ŞİİR

ZAMANIN BOZUK SULARI VE İLK İKİ SAATİ BİR ÇOCUĞUN
EBRU ÖZDEN GÜROĞULLARI / 94

NEXT STATİON FISTIK AĞACI
M. TUĞRUL ÇOLAK / 100

BENİ BURAYA KİM BIRAKTI?
FATMA AKSU / 106

KUTSAL EMANETLER
M. SADİ KARADEMİR / 110

TAŞ VE ÇEMBER
A. SAMET ATILGAN / 118

YAPRAK VE DÜŞ
FAHRİ KAPLAN / 123

UZUN KORİDORLAR HAYATI KISALTIR
KADİR TEPE / 128

ÇATLAMIŞ DENEY TÜPLERİ RAPSODİSİ
BAHADDİN TUNCER / 133

BÜYÜLÜ IRMAKLAR EZGİSİ
CENGİZHAN ORAKÇI / 140

SEM'ENDER BELÂ
İBRAHİM DAŞ / 147

ÖMRÜ ÇALINAN BAŞAKLARIN ARDINDAN
BÜŞRA YALÇINKAYA / 152

KURT: YALNIZLIK ALFA
EMİRHAN EDER / 159

YELPİKLİ BİR YAZGININ İMGELENDİĞİ, AĞIZDAN AĞIZA DOLANDIĞIDIR
ÖZKAN KAYA / 165

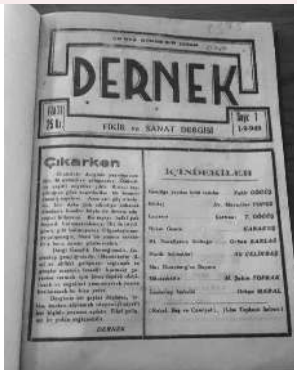
YURTSUZ
RAHİME KASIM / 181

UMUT
ALİ BURAK KAYMAZ / 186

ANA-OĞUL

■ SEZAİ KARAKOÇ

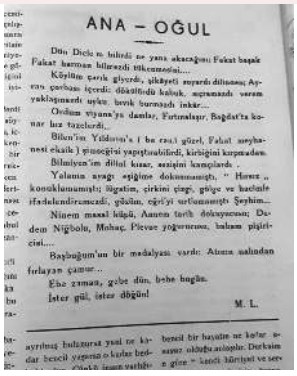
Dün Diclem belirdi ne yana akacağını; fakat başak,
Fakat harman bilmezdi tükenmesini…
Köylüm çarık giyerdi, şikayeti soyardı dilinden;
Ayran çorbası içerde; dökülürdü kabuk, sıçramazdı verem,
yaklaşmazdı uyku, bıyık burmazdı inkâr…
Ordum Viyana'ya damlar, Fırtınalaşır, Bağdat'ta konar hız
tazelerdi…
Bilen'im Yıldırım'a (bu cami güzel, fakat meyhanesi eksik)
şimşeğini yapıştırabilirdi,
kirbiğini kırpmadan
Bilmiyen'im dilini kısar, sezişini kamçılardı.
Yalanın ayağı eşiğime dokunmamıştı. "Hırsız" konaklamamıştı;
lügatim,
çirkini çizgi, gölge ve hacimle ifadelendiremezdi, gözüm, eğriyi
sırtlamamıştı Şeyhim…
Ninem masal küpü, Annem tarih dokuyucusu; dedem Niğbolu,
Mohaç, Plevne
yoğurucusu, babam pişiricisi…
Başbuğum'un bir madalyası vardı: Atının nalından fırlayan
çamur…
Ebe zaman, gebe dün, bebeği bugün.
İster gül, ister döğün!
M.L.

DERNEK

FİKİR ve SANAT DERGİSİ

Çıkarken

İÇİNDEKİLER

ANA – OĞUL

Dün Diclem belirdi ne yana akacağını; Fakat başak
Fakat harman bilmezdi tükenmesini....
Köylüm çarık giyerdi, şikâyeti soyardı dilinden; Ay-
ran çorbası içerde; dökülürdü kabuk, sıçramazdı verem
yaklaşmazdı uyku, bıyık burmazdı inkâr...
Ordum viyana'ya damlar, Fırtınalaşır, Bağdat'ta ko-
nar hız tazelerdi...
Bilen'im Yıldırım'a (bu cami güzel, fakat meyha-
nesi eksik) şimşeğini yapıştırabilirdi, kirbiğini kırpmadan
Bilmiyen'im dilini kısar, sezişini kamçılardı.
Yalanın ayağı eşiğime dokunmamıştı, "Hırsız"
konaklamamıştı; lügatim, çirkini çizgi, gölge ve hacimle
ifadelendiremezdi, gözüm, eğriyi sırtlamamıştı Şeyhim...
Ninem masal küpü, Annem tarih dokuyucusu; De-
dem Niğbolu, Mohaç, Plevne yoğurucusu, babam pişiri-
cisi....
Başbuğum'un bir madalyası vardı: Atının nalından
fırlayan çamur...
Ebe zaman, gebe dün, bebe bugün.
İster gül, ister döğün!
M. L.

[1] Sezai Karakoç'un M.L. (Mehmet Leventoğlu) mahlasıyla yayımladığı bu ilk eseri, *Dernek Dergisi*'nde (Nr.: 9, Kasım 1949, s. 9.) yer almıştır. Şiirin imlâsı dergide yayımlandığı şekliyle korunmuştur. Şiiri, Söğüt ile paylaşan Prof. Dr. Özlem Fedai Hocamıza teşekkür ederiz.

SEZAİ KARAKOÇ'UN ŞİİR DÜNYASI VE EMANETİ

■ ÖZLEM FEDAİ

İstanbul Medeniyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, ozlem.fedai@gmail.com

En eski çağlardan itibaren insanı gündelik olanın sıradanlığından ve rutininden uzaklaştıran, onu âdeta ebediyetin kıyısında dolaştıran şiir, toplumun duygularının ve vicdanının arınma (katarsis) alanıdır. Klanlarda rahiplerin aynı zamanda hakîm ve şair olması boşuna olmadığı gibi, ozan şamanların gaipten haber vererek toplumun yönetimine tesir etmeleri de boşuna değildir. Ne Zerdüşt'ün bir şair olması tesadüftür ne de Hintlilerin kutsal kitabı *Vedalar*'ın şiir olması… Şiir, toplumun kendini "sıga"ya çekmesinin belki de en estetik hâlidir. Kalbi ve zihni terbiye eden bir silahtır şiir. Gönül gözüyle görmeyi öğretendir, akıl gözünü yerden yere vurarak. Şair ise cemiyete kendi için ağlamayı öğreten kişidir. Cemiyeti kontrol altında tutmaya, insanları kendileriyle ve değerleriyle yüzleşmeye davet eden, geçmiş ve geleceğiyle sınamaya cüret eden…

SEZAİ KARAKOÇ POETİKASI

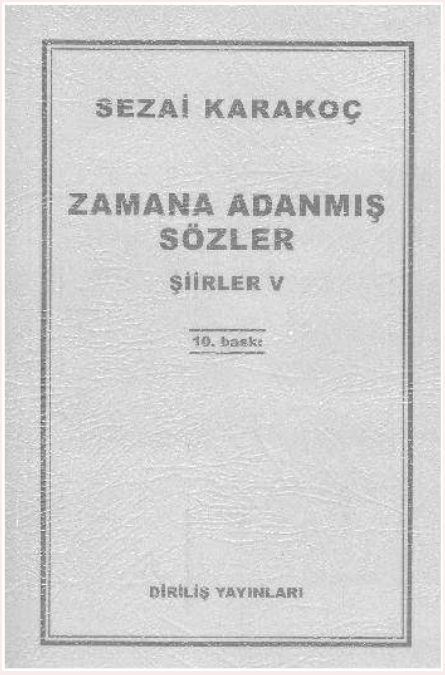

■ PROF. DR. NURULLAH ÇETİN

Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretim üyesi.

Tarih boyunca bazı şairler, hem kendi şiir anlayışlarını hem de genelde şiir türüne dair görüşlerini bazen nesir bazen de nazım halinde ortaya koymuşlardır. Bir şairin şiirini daha iyi anlamada onun şiire ve şiirine dair görüşleri yol gösterici olabilmektedir. Bu çerçevede Sezai Karakoç da kendi şiir anlayışını ve görüşünü mensur olarak en çok *Edebiyat Yazıları I, II* kitaplarında, manzum olarak da *Ateş Dansı* adlı şiir kitabında yer alan Şair ve Şairlere ve *Şiire Dair Dörtlükler* adlı metinlerinde ortaya koymuştur. Ben bu yazımda onun şiir anlayışını asıl olarak bu kitaplarından yararlanarak belirlemeye çalıştım. O, şiir türüyle ilgili yazılarında daha çok hem kendi şiir anlayışını hem de günümüz şartlarında, modern zamanlarda, evrensel manada İslam; sanat, estetik, edebiyat, şiir anlayışının ne ve nasıl olmasına dair fikirlerini ortaya koyar. O esas itibariyle şiirin İslam'ın günümüzde yeniden dirilişinde oynayacağı öncü role dikkat çeker.

SEZAİ KARAKOÇ'A GÖRE ŞİİR VE ŞAİR

■ MÜNİRE KEVSER BAŞ

Prof. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Ün. İnsan ve Toplum Bil. Fak.
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

Şiir nedir?

Sezai Karakoç, hem bir büyük şair hem de bu şiirin yaslandığı fikrî zemini sistematize etmiş bir düşünce adamı olarak sanat ve düşünce dünyamızda müstesna bir yere sahiptir. Nitekim kendisi o meşhur ifadelerinde düşünce dünyası ile şiirinin estetik platformu arasındaki koşutluğa dikkat çeker:

> "Sanat tutumum, genel dünya görüşümün bir bölümünden başka bir şey değildir. Onu bir sesin, yeni bir sesin sırtına yüklemekten ibarettir. Benim şiirim, aşk, hürriyet, yaşayış ve ölüm gibi varolmanın dinamitlendiği noktalardaki trajik espriyi, irrasyonele ve absürde bulanmış (MUTLAK)ı zaptetmektir..."

Bu ifadeler, Karakoç'un şiirinin mahiyetini inşa etme konusundaki hassasiyetini göstermesi bakımından ipucu olarak kabul edilebilir. Dikkat edilirse bu yaklaşımda şiirin, mutlak olanı zapt etme bakımın-

SEZAİ KARAKOÇ'UN "KAR" ŞİİRİNE YAPISÖKÜM GİRİŞİMİ: O SÖZCÜK YANLIŞ YERDE "GİBİ" GELDİYSE

■ SERVET SENA ÇELİK

Yaratılmışlar arasında en farklı kılınan mahlukat şüphe yok ki insandır. İnsanı diğer varlıklardan ayıran en önemli özellik ise aklının ona kazandırdıklarıdır. Akıl sayesinde sosyalleşen ve hayatını idame ettirebilen insan; ihtiyaçlar hiyerarşisindeki fizyolojik ve güvenlik basamaklarındaki gereklilikleri temin ettikten bir üst basamağa doğru yol alır ki bu basamak inanmak, sevmek gibi mefhumları içerisinde barındırır. İşte tam bu noktada ademoğlunun 'tapınma' duygusu ortaya çıkar. Özet olarak bu duygunun tatmini 'din'in kaide ve ritüelleri vasıtasıyla temin edilirken dinler; seküler ve semavi olmak üzere ikiye ayrılır. Seküler dinler ya tamamen ilahi mesajdan kopmuştur veyahut içerisinde ilahi mesajın tahrif olmasıyla bazı izlerini barındıran bir hale bürünmüşlerdir. Semavi dinlerde ortak ilk tema/olgu ise Tanrı varlığı-

GÜL AĞACININ ZAMANA DÜŞEN GÖLGESİ: SEZAİ KARAKOÇ

■ ERHAN PAŞAZÂDE

1980'ler… İlkokula gittiğimiz masal yıllar… Babamın, ihtilal sabahı hem kendisinin hem de amcamın kitaplarını banyo kazanında telaşla yaktığı zamanların sıcağı var yüzümüzde. Üst bölümü televizyon dolabı olan, diğer bölümlerinde kitap ve süs eşyalarını sergilediğimiz vitrinin camlı bölümünde babamın kalan kitaplarının arasında bir dergi cildi var: *Diriliş*'in 1969 Ekim'inden başlayıp 1970 Haziran-Temmuz aylarına kadar yayımlanan 12 sayısı. İki kapağın arasında tam bir hazine arz-ı endam ediyor. Roman boyundaki bu dergilerin ilk sayısındaki başlığı ve girizgâhı unutamam: *Allah ve İnsan.* Metin şöyle başlıyordu: "İnsan Allah'a inancını yinelemeli, tazelemelidir. Bir alışkanlık gibi değil. Bir töre gibi değil. Bir mirastır bu ama bir miras gibi de değil. Sanki ilk ve son insan kendisiymiş gibi Allah'a inancını tazelemelidir insan."

BİR GÜLÜ YETİŞTİRMEK İÇİN

■ MUSTAFA KİRENCİ

Üstadın bir yazısının başlığıyla söyleyecek olursak «her insan kendi portresini çizer.” Bu herkes için böyle. Bizler yaşarken, sürdüğümüz ömür boyunca anbean tutum ve davranışlarımızla, sahip olduğumuz düşüncelerimizle, adeta elimizde bir kalem, daima portremize yeni çizgiler ilave ediyoruz ya da daha önceki çizginin üstünden geçiyor onu daha da belirgin hale getiriyoruz. Bu yüzden bazı portreler unutulmaz, bazıları da kendileriyle birlikte kaybolur giderler. Bu genelgeçer durumun dışında bir de aydın, entelektüel, şair, düşünür, âlim diye vasfedebileceğimiz porteler vardır ki portresi milletin nezdinde çeşit çeşit görünümlerde kalıcı hâle gelir. O portrelerin çizgilerini bazen eserleri, bazen yaşayışları, bazen de hem eser hem de yaşayışları bir bütün tablo haline getirir. Sırf esere tekabül eden portre ya da eserin ortaya çıkardığı

SEZAİ BEY DEYİNCE

■ CENGİZHAN ORAKÇI

Liseye başlamadan önce Sezai Karakoç adını duymuştum ama henüz hiçbir kitabını almış değildim. Lise birden ikiye geçtiğim o yaz tatilinde seyyar sahaflık yapıyordum. Tezgâhıma gelen ve benimle sohbet eden bir ağabey edebiyata ve şiire meraklı olduğumu anlayınca bana Sezai Karakoç şiirlerinden bahsetti. *Monna Rosa* şiirini görüp görmediğimi sordu, hayır görmedim dedim. Haftaya geldiğinde bu şiiri getireceğini söyleyerek gitti. O anda elbette beni derinden etkileyecek ve etkisi hiç geçmeyecek olan bir şiirin geleceğini bilemezdim. Gazi edebiyatta okuyan o ağabey haftaya şiiri getirdi. Şiir A4 sayfası ikiye katlanarak oluşturulmuş sayfalara güzel bir el yazısıyla yazılmıştı. Bilindiği üzere *Monna Rosa* henüz kitaplara alınmamış, Sezai Bey bu şiiri sahiplenmemişti; bu sebeple el yazısıyla çoğaltılıyordu, daha sonraları da korsan

SEZAİ KARAKOÇ: ANLAŞILMAK İSTENMEDİĞİ İÇİN ÇOK ANILAN

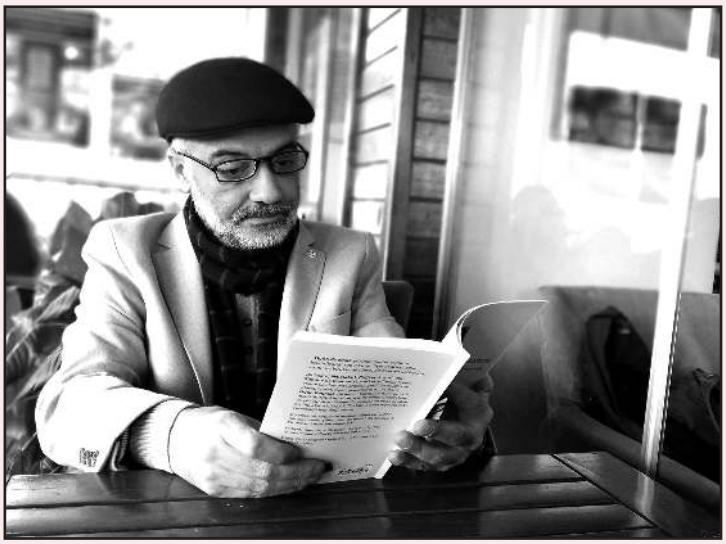

■ CELAL FEDAİ

Sezai Karakoç'u kaybettik. Seksen sekiz yaşındaydı. 1975'te, Rabbine: "Uzatma dünya sürgünümü benim" dedikten sonra tam kırk altı yıl daha yaşadı. Dünya sürgünü uzadı. Uzadıkça bizim onu kaybedişimiz kanımca derinleşti. Onun ömrünü adadıklarıyla aramız açıldı. Vefatı sonrasında öyle çok anıldı ki "Meğer sevenleri ne çokmuş?" diye düşünmek aklımıza gelmedi. Evet, sevenleri çoktu. Tıpkı Âkif, N. Fazıl, Cahit Zarifoğlu gibi. Lakin korkarım ki Karakoç da adı anıla anıla kaybettiklerimiz arasına girecek. Yaşarken kaybettiğimizi vefatı ardından bulmamız mümkün olamayacak.

Nasıl olsun ki… Türkiye, öteden beri elli yaşından sonra en iyi yetişmiş beyinlerini atıl hale getiren bir ülke olageldi maalesef. Yetmişinde, sekseninde: "Başyapıtımı ikmal etmeye çalışıyorum" cümlesini duydu-

MONA ROZA YAZI

“aradığım bu ülkede yok
taşlar hatıra yazılamayacak kadar
fazla kararmış.”

■ MEHMET S. FİDANCI

Kendi içine çekilmiş bir yaz, sıladan mesafeli, taş yapılı şehrin sokaklarından, taştan evlerinden ve zirvesi karla kaplı dağların olabildiğince uzağındayım. Gurbet insanının, (bu bir öğrenci yurdudur) yatakhanelere yayılıp ter kokularını bıraktığı herhangi bir ranzanın şiltesi üzerinde çok sayfalı bir mektup okuyorum. Mektup diyorum, adeta risale. *Mona Roza*. Öyle tanıdım Sezai Bey’i. Üniversite öğrencisiyken, Cengizhan’ın elime tutuşturduğu ibtidai, korsan baskı bir kitapçığın içine sıralanmış mısralarıyla. *Aşk ve Çileler*, Ölüm ve Çerçeveler, ve *Mona Roza, Yağmur Duası*… Okudum, bir daha okudum, bir daha; derken ezber etmişim. Yurtta o yaz, bir *Mona Roza* yazı (1987) olmuştur diyebilirim. Çünkü, Cengizhan’la düet yaparak okuyorduk şiirlerini Sezai Bey’in. O sıralar, Mona Roza’ya öykünüp; “Gül hüznünü yaza-

SEZAİ KARAKOÇ NEREYE ADIM ATSA YEŞERİYOR

■ A. ALİ URAL

Sezai Karakoç mısralarıdır abıhayatı modern Türk şiirinin. On üç sağanak yağmurla toprağa toprak olduğunu hatırlatmıştır, şiire şiir olduğunu. Bahar sağanağı, ateş sağanağı, gölge sağanağı, geometri sağanağı, akış sağanağı ki bu sağanak "Geceleyin abıhayat için millet yolculuğu"dur aynı zamanda. Dirilişi hayatın bütün alanlarına ark ark taşımaktır. Sağanaklar böyle devam eder on üç şiir kitabı boyunca. "Dosta düşmana karşı bir iyi konuş"muştur. Tutunacağı yeri bilmiştir çünkü. Dahası tutunsun diye şairler maziye, yeniler alıp satmıştır söz çarşısında. "Yenici" demeden kendisine yapmıştır bunu. Siz kaçıncı yenisiniz ey şairler, onun sağanak yağmurları hiç kesilmedi. Bir damla karışsaydı kanınıza abıhayattan, bütün mısralarınız yenilenirdi. Adı diriliş olurdu belki de yeninin. Aynı isimdeki şiiri şöyle başlardı: "Yeniden başlamak yazma sanatına/ Kat kat olup açılmak gök katına…"

BAHÇEVAN GÜL DERERKEN, GÜL KOKUSUNA DÖNÜŞTÜ

■ İLHAMİ ATMACA

Sezai Karakoç yaşarken, onun için değil, onun üzerinden itibar devşirme çabası gösterenler çok oldu. Onların bu çabaları da Karakoç'un hanesine yazıldı. Ancak Karakoç'u onlardan dinleyenler, yani Karakoç'un şiirleri ve yazılarını tefsir edenleri okuyanlar, Karakoç'u değil, tefsircilerinin vehimlerini okudular ve Karakoç'u anlamanın uzağına düştüler. Bu kimseye fayda sağlamaz bir çaba. Tek faydası, Karakoç efsanesini büyütmeye hizmet etmesi. Sezai Karakoç ile ne dünya ne de ahiret tasavvuru açısından bir yakınlık olmayanlar bile övgüler düzdüler ardından. Kocaman Sezai Karakoç efsanesi karşısında ezberden edilmiş sığ cümleler… Herhangi bir isim için edilebilecek lafazanlık… Bunu yadırgıyor muyum? Niçin yadırgayayım ki! Büyük, efsanevi, mübarek, kutsal, dev, popüler herkes için edilebilir bu laflar. İster övgü, isterse yergi taşısın bütün bunların tesir etmeyeceği bir isim Sezai Karakoç.

ŞİİR ÖNCEDEN YAZILANA SAYGIDIR

■ MERYEM KILIÇ

“Kendimin bir diriliş eri olduğuma inanıyorum”[1] cümlesi şiirlerinin ilk dizesidir, düşünce yazılarının da ilk cümlesi. Üstelik bunu söylerken bağırmaya gerek duymaz; kelimelerin ağırlığı buna izin vermez. Neden bağırsın? Neden konuşmak için kalabalık arasın? Düşüncelerindeki o yüksek ses…

Kendinden emin olmayı görürüm Sezai Karakoç portresinde. Kesintiye uğramayan bilgiye bürünmenin, yüzde bıraktığı o keskin duruşu. Sorumluyumdur. Önce kendime karşı, sonra insanlığa. Eski durumuma dönmek için (Diriliş: Yeniden canlanma) düştüğümü, azaldığımı kabul etmeliyim. Kabulleniş çare aramayı beraberinde getirecektir çünkü; yeniden görmeye başlama.

[1] *Diriliş Neslinin Amentüsü*

SEZAİ KARAKOÇ'UN ARDINDAN

■ HAYATİ TEK

Ezber kabiliyetim pek kuvvetli olmasa da iflah olmaz bir şiir müptelasıyım.

Bir kalpte iki iman ve iki aşka yer yoktur bilirim; lakin onlarca şiiri aynı anda sevebilir, hatta her birine ayrı ayrı âşık olabilir insan.

Mehmet Akif'in Çanakkale Şehitlerine'sini, **Abdurrahim Karakoç**'un İncinmesin'ini, **Necip Fazıl**'ın *Sakarya Türküsü*'nü, **Rudyard Kipling**'in *Eğer*'ini ve tabii ki **Sezai Karakoç**'un *Ey Sevgili*'sini ve *Monna Rosa*'sını kim sevmez ki?

Bir de **Cyrano de Bergerac**'ın *"İstemem, Eksik Olsun!"* tiradı var tabii.

Ve daha niceleri…

Yusuf Has Hacip'in, "kalplerine giden yolun kıldan ince olduğunu" söylediği; **Necip Fazıl**'ın, "gaibi kurcalayan çilingir", **Cemil Meriç**'in "Promete'liğe ezelden talip kahramanlar" olarak nitelendirdiği şairlerin ne dediği önemlidir.

ŞAİR ÖMER ERDEM'LE SEZAİ KARAKOÇ RÖPORTAJI

■ RÖPORTAJ: CENGİZHAN ORAKÇI

SEZAİ KARAKOÇ'U OKUMA VE ANLAMA KONUSUNDA, ÖZELLİKLE ONUN ÖLÜMÜNÜN ARDINDAN MERAK EDİP OKUYACAK GENÇLERİN VE DİĞER OKUYUCULARIN TAKİP ETMELERİ GEREKEN BİR KILAVUZ OLMASI GEREKİYOR SANKİ. BU KADAR CİDDİ BİR KÜLLİYAT İÇİNDE OKUYUCU NE YAPACAKTIR? SEZAİ KARAKOÇ HANGİ ESERİNDEN OKUNMAYA BAŞLANMALIDIR? RASTGELE BİR ESERİYLE İŞE BAŞLANABİLİR Mİ, DİYE İLK SORUMU SORSAM. ■

ÖMER ERDEM. Ben bu türden kılavuzluklara yabancıyım. Eğer bir şairi bir düşünce adamını okumak, onun dünyasına dalmak istiyorsak kendimize göre yollarımız olmalı. Çünkü hepimiz farklı birikimlere, gerekçelere ve zevklere sahibiz. Bazen tek bir şiirden bütün şiire bazen de tek bir yazıdan bütün kitaplara açılabiliriz. Okur özgürlüğü denilen bir hadise var. Yazarın açtığı özgürlük alanı ile okurun kullandığı özgürlük alanı aynı nitelikte buluşmalı, sanırım.